

Авторска справка за приносния характер на трудовете

1. Настоящото изследване за първи път повдига въпроса за „интересното” като самостоятелна естетическа категория; представя характера, спецификите и естетическия потенциал на това нееднозначно художествено понятие; като така въвежда общотеоретическото му проблематизиране и в националната изследователска традиция.
2. Проследява се зараждането на понятието „интересно”, проявленията му в епохата на Романтизма и се съсредоточава детайлно върху анализа на волунтаристкото му тълкуване от бащата на модерния ирационализъм – Артур Шопенхауер в неговия късен трактат „За интересното”.
3. Посредством своеобразната *метафизика на интересното* се разкриват причините как и защо „интересното” се превръща в един от основните аргументи, осъществили големия естетически обрат, разделил класическата от модерната естетика. Нейният първи признак се разпознава именно във функционалната изобретателност, находчивост и вътрешно естетическа комбинативност на интересното спрямо новите естетически реалности. Съпоставя се как активизирането на субекта и неговата волева състрадателност и емпатийност, посредством интересното, всъщност произвеждат нови художествени реалности и теоретически явления както и една по-еманципирана психологическа теория на естетиката, естетиката на свободната изразителност, изкуство за изкуството, терията за вчувстването и т.н.
4. За първи път се прави специфичен паралелен анализ на основните идеи на Артур Шопенхауер по отношение на музикалната естетика и техните първоизточници в античната музикална теория при Питагор, Хераклит и Емпедокъл.
5. За първи път се осъществява и по-мощно изследване на взаимодействието между вътрешно естетическите мотиви *красиво-интересно, красиво-музикално, воля* и т.н в цялостното идейно наследство на Шопенхауер. Онова изкуство, пряко отражение на волята, което не само е най-интересното, но парадоксално е и най-безкористното. В изложението се изследва освен основната категория на музикално-естетическото, а именно идеята за хармонията и как всъщност тя реализира цялостната панволунтаристична, несъзнавана и интуитивна картина на естетическото, което тук не е съотносимо единствено към ейдетическото прозрение на красивото, а по-скоро е отнесено до дълбокото съкровено ангажиране на субекта и провокирането на интереса в него, но не като чисто интересно, а като особено отсъствие, като дезинтересираност, като специфична форма на безкористен интерес – интензивно, съкровено съпреживяване. Като освен термина хармония се откроява и още едно съществено понятие – „музикално съпреживяване”.

6. Оригинално звено на изследването е разглеждането на специфичната за философската система на Данцигския мислител тема за тялото и нейната естетическа значимост за аргументирането на цялостния систематичен априоризъм и интуитивизъм, както и на разкриването на концепциите за човешката красота, естетическия идеал и отношението красота-истина.
7. Изследването помага да се достигне до една по-нюансирана и специфична цялостна визия за общоестетическото учение на Артур Шопенхаер, което би могло с пълно право да се нарече *естетика на утешението*, тъй като и в най-високите си аспекти естетическото съзерцание, домогнало се до възвишените брегове на най-чистата ейдетическа безметежност, печели не нещо друго, а само мигновен отдиш от вечното страдание, вътрешно духовно умиротворение, проясняване и спокойствие, доколкото и през интересното и неговите хитринки и трикове на вълчичане, встрастяване и психологическа емпатийност, осъществява нещо не много по-различно – разпалените страсти се потушават и успокояват, състраданието се удовлетворява, гладът за пикантности се насища, свежестта на любопитството се задоволява и интересът неусетно угасва..., така естетическото, оставя захласнатия (от красотата) или заблудения от илюзиите (на интересното) в страстта-страдание и при суката на битието, но му позволява да осъзнава този факт.
8. Не на последно място работата е придружена, като приложение, с функционален лексикон на специфичните философски и естетически понятия основни за разбирането на панволунтаризма на философа, повечето придружени с ексцерпирани текстови примери от неговите философски творби; както и с първи цялостен превод на трактата „*За интересното*“, снабден с необходимите за улесняване на възприятието уточняващи и пояснителни бележки.
9. От така представените приносни моменти се извежда и едно ново по-цялостно, богато аргументирано и задълбочено разбиране за мястото и ролята на естетиката и естетическите идеи в цялостното метафизическо наследство на философа, който съвсем не случайно и прибързано привилигирова цялостната философия на красотата и ѝ отрежда водещо значение. Тъй като изкуството според Шопенхауер не само носи утеха, радост, лекота и надежда, не само оживотворява, ободява и вдъхновява, но и се обособява като алтернативен свят, като поле на недосегаемост, като неутрална зона за преработване на страстта и страданието, чиято реална интензивност е унищожителна, а тук, в естетическото си измерение, се превръща в човеко мотивираща енергия, която да прозре смисъла и да съгради един нов свят и един нов човек не къкъвто го познаваме от действителността, а такъв какъвто само можем да си го представим, такъв какъвто човекът и светът трябва да бъдат.

София
Август 2018